

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA
WE WŁOCŁAWKU (POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JANA KASPROWICZA
W INOWROCŁAWIU (POLSKA)
MY EASY ACADEMY (READING, UK)
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
(ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***IV Всеукраїнського круглого столу
з міжнародною участю***

17 листопада 2021 року

**До 75-річчя з дня створення
Організації Об'єднаних Націй
з питань освіти, науки і культури
(ЮНЕСКО)**

м. Київ

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 46 від 20 грудня 2021 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали IV Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю (17 листопада 2021 року) до 75-річчя з дня створення Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). – Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2022. – 402 с.

ISBN 978-617-8007-55-3

У матеріалах IV Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю “Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України” висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали круглого столу розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

ISBN 978-617-8007-55-3

© КНУБА, 2022

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс]: наказ М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 // Законодавство України / Верховна Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>.
2. Панок В.Г., Марухіна І.І., Романовська Д.Д. Психологічний супровід освіти в умовах пандемії. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 2020, 2 (2). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-12-2>.
3. Романовська Д.Д., Швачій Р.А. Соціально-психологічні аспекти пандемії COVID-19: стратегії психологічної допомоги у закладах освіти. Габітус. Науковий журнал з соціології та психології. 2021. № 21. С.195-200.
4. Івашнюва С.В. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті. Наукові записки НДУ ім. М.Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2012. № 2. С.15-17.
5. Ташченко А. Соцмережі як джерело інформації. 2020. – Режим доступу: <http://rb.com.ua/uk/blog-uk/omnibus-uk/socmerezhi-jakdzherelo-informacii>.

УДК 159.955: 378

Рябчун Олена Василівна,

*здобувачка 2 курсу факультету
автоматизації та інформаційних технологій КНУБА;*

Корчова Галина Леонідівна

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти*

Київського національного університету будівництва і архітектури

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КЛІПОВЕ МИСЛЕННЯ»

Кліпове мислення сучасної молоді з'явилося внаслідок розвитку інформаційного суспільства, у якому від юнаків і дівчат потрібна

інформаційна активність і участь у постійній інформаційній взаємодії. Інтернет, комп'ютерні ігри та телебачення постійно впливають на молоде покоління. У результаті у більшості молодих людей формується і розвивається кліпове мислення. На думку Г.Гича, кліпове мислення – це вектор у розвитку відносин людини з інформацією, яка виникла не вчора і зникне не завтра [1].

Дана проблема була і до сьогодні залишається феноменом, який детально вивчається.

У Європі та США на даний феномен звернули увагу ще в середині минулого століття. Вперше термін «кліпове» мислення (англ. clip – «відрізок») був використаний англійським футурологом Е. Тоффлером. Характеризуючи сучасну культуру отримання будь-якої інформації, він наголошує на її фрагментарності та різноманітності. Саме ці особливості подання матеріалу формують фрагментарні та поверхневі знання. Е. Тоффлер розглядає кліпову культуру як складову загальної інформаційної культури майбутнього, засновану на нескінченному мерехтінні інформаційних відрізків і комфортною для людей відповідного менталітету [2].

М. Маклюен у своїй книзі, що вийшла в 1964 р, в період створення комп'ютерів третього покоління (1959-1971pp.), він писав, що «суспільство, перебуваючи на сучасному етапі розвитку, трансформується в «електронне суспільство» або «глобальне село» і задає за допомогою електронних засобів комунікації, багатовимірне сприйняття світу. Розвиток електронних засобів комунікації повертає людське мислення до дотекстової епохи, і лінійна послідовність знаків перестає бути базою культури [3].

Також французький соціолог А. Моля в роботі «Соціодинаміка культури» (1967 р.) зазначив характерні риси культури (названої ним мозаїчною) в постіндустріальному суспільстві [4].

Джеймс Мартин, який передбачив появу Інтернету, поділяв людей на два типи. Перший тип – «людина книги» – отримує інформацію з книг, має «тривале» мислення. Головна відмітна риса таких людей – великий обсяг

уваги і здатність до аналізу інформації. Другий тип – «люди екрану» – наділені кліповою свідомістю, вони кардинально відрізняються від першого типу. Окрім того, сучасна молодь переважно є візуалами за типом сприйняття інформації, оскільки бачить світ скрізь призму «картинок», відеозображень, це й формує нові вимоги до методики надання інформації в навчальному процесі [5].

Науковці І. Лисак та Д. Белов звертають увагу, що одночасне сприйняття інформації з кількох джерел, а також спроби виконувати одночасно кілька дій, що характеризуються дослідниками як феномен багатозадачності, призводять до виникнення труднощів у проведенні аналізу і синтезу, порівняння й узагальнення. Люди, які практикують багатозадачність, не здатні зосередитися на виконанні однієї дії та намагаються виконувати кілька завдань, навіть у тих випадках, коли це непотрібно [6]. Автори, як позитивний аспект кліпового мислення, виокремлюють його спонукання до динамізму пізнавальної діяльності та креативності. Водночас підкреслюють, що без розвитку аналітичного і логічного мислення, здатностей до аналізу і синтезу, до порівняння й узагальнення, обґрунтування власних думок та передача їх іншим людям неможливі. Отже, сучасна система освіти має забезпечувати формування названих здатностей, а тому в її методологічних основах та інноваційних технологіях мають знайти відображення реалії інформаційного суспільства [7].

Американський професор Л. Розен вважає, що молоді люди здатні паралельно виконувати до семи завдань: набирати смс-повідомлення, спілкуватися по скайпу, перевіряти електронну пошту тощо, і все це робити під час перегляду телепрограм. Проте платою за багатозадачність стає неуважність, гіперактивність, віддання переваги візуальним символам замість заглиблення в текст [8, с. 104]. К. Фрумкін вважає, що всі ці обставини породили особливу культуру сприйняття інформації, яку науковець називає альтернаційною (від «альтернація» – «чергування»). Ключовими рисами альтернаційної культури є висока фрагментарність

інформаційного потоку, велика кількість і різноманітність інформації, що сприймається, а також навички швидкого перемикавання з одних фрагментів на інші [9].

Так, згідно з даними доповіді «Епоха даних - 2025», глобальний обсяг даних, тобто інформації, в світі до 2025 р. досягне 163 зеттабайт (1 021 байт), також, «згідно з прогнозом IDC (International Data Corporation), якщо зараз на кожну людину припадає менше однієї одиниці техніки з вбудованими джерелами даних, «живлять» глобальну інформаційну екосистему, то через десять років цей показник виросте до чотирьох одиниць».

Однозначного визначення кліпового мислення немає, але якщо узагальнити ряд підходів з цього питання, то можна зробити наступний висновок: «кліпове мислення» – це процес відображення безлічі різноманітних властивостей об'єктів, без урахування зв'язків між ними, що характеризується фрагментарністю інформаційного потоку, алогічністю, повною різноманітністю інформації, що надходить, високою швидкістю перемикавання між частинами, фрагментами інформації, відсутністю цілісної картини сприйняття навколишнього світу. Тому під терміном «кліпове мислення» розуміється звичка сприймати інформацію за допомогою короткого, яскравого, дуже виразного образу.

Таке мислення характеризується поверховістю, образністю, інтуїтивністю, на відміну від традиційного понятійного мислення, в арсеналі якого цілий арсенал розумових операцій: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, систематизація та класифікація інформації. Понятійне мислення включає в себе причинно-наслідкові зв'язки, міркування за планом «теза – обґрунтування – висновок». Чим більше розвинене у здобувача освіти понятійне мислення, тим більшою мірою він є успішною людиною, тим успішніше він впорається з життєвими завданнями. У сучасного учня відбувається перехід від понятійного мислення до кліпового мислення, так як на людину діє великий потік інформації, і йому цікавіше

переглянути 10 зображень з текстом в одне речення, ніж прочитати 10 повних текстів.

На думку вчених, кліпове мислення не притаманне людині від народження. Воно набувається в залежності від способу споживання і аналізу інформації, що надходить. Специфікою сучасного суспільства є передача інформації за допомогою рухомого зображення, яке супроводжується звуком.

Отже, сутність кліпового мислення полягає у тому, що воно вміє швидко переключатися між розрізненими смисловими фрагментами. Причинами появи кліпового мислення є: збільшення отриманої інформації, зростання інформаційної швидкості, різноманітність і доступність інформації, збільшення багатозадачності.

Список використаних джерел:

1. Гич Г. М. «Кліпове» мислення молоді: друг чи ворог навчання? // Наукові праці. Вип. 257. Т. 269. Педагогіка, 2016. С. 38–42.
2. Тоффлер Е. Шок майбутнього / Пер. з англ. М., 2002. С. 11.
3. Маклюен Г.М. Розуміння Медіа: Зовнішні розширення людини / Пер. з англ. В. Ніколаєва. 2-е вид. М., 2007. 464 с.
4. Моль А. Соціодинаміка культури. Електронний ресурс. Режим доступу: http://yanko.lib.ru/books/cultur/mol_sociodinamika_cult-a.htm
5. Пашенко Л. С. Ситуационная задача как метод активного обучения и развития профессиональной компетентности / Л. С. Пашенко, Н. В. Породенко, В. В. Запеева и др. // International journal of experimental education. 2014. № 4. С. 108–110.
6. Лысак И. В., Белов Д. П. Влияние информационно-коммуникационных технологий на особенности когнитивных процессов. Известия Южного федерального университета: технические науки. 2013. №5(142). С. 256–264.
7. Методика проведення навчальних занять в умовах дистанційного навчання: навч. посіб. / Ю. С. Красильник, Г. Л. Корчова, М. В. Руденко. Київ: КНУБА, 2021. 156 с.

8. Rozen L. Me, My Space and I: Parenting the Net Generation. N.Y., 2007. 258 p.
9. Фрумкин К. Г. Откуда исходит угроза книге // Знамя. 2010. 56 №
9. URL: <http://magazinez.russ.ru/znamia/2010/9>

УДК УДК 304'2:306:376

Савюк Христина Ігорівна,

здобувач вищої освіти академічної групи ОПНм – 21

Луцький національно технічний університет

науковий керівник: Савчук Надія Антонівна

доцент кафедри соціогуманітарних технологій

Луцького національно технічного університету

КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕДАГОГА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Для забезпечення якісного освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами педагоги повинні модернізувати та індивідуалізувати освітній навчальний процес з урахуванням додаткових потреб дитини та її можливостей. Це потребує великих професійних та психологічних ресурсів. Тому, тема професійної компетентності на сьогоднішній день є досить актуальною та потребує різностороннього її вивчення, задля усунення наявних недоліків та набуття нових професійних знань та навичок педагогами. Важливим аспектом, інклюзивної компетентності педагога є його готовність до роботи із дітьми з особливими освітніми потребами. У готовності педагога вбачають дві основні групи складових, професійну та психологічну.

Складові професійної готовності педагога:

обізнаність у законодавчій базі, яка стосується інклюзивної освіти;

знань у галузі спеціальної психології та педагогіки;

знання психофізіологічних особливостей навчання дітей з ООП;

гнучкість та варіативність навчального процесу.

Негода Олександр Анатолійович, Корчова Галина Леонідівна СТВОРЕННЯ ІЛЮЗІЇ ДІЙСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ПІДТРИМКИ ПСИХІЧНОГО СТАНУ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАННЯ.....	367
Обиденнова Єлизавета Володимирівна, Корчова Галина Леонідівна ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ LEGO-НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	369
Рибачук Роман Андрійович, науковий керівник Гридчина Вікторія Віталіївна МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ І ФЕЙКАМ	374
Рябчун Олена Василівна, Калениченко Руслан Арсенови ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД СИСТЕМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	376
Рябчун Олена Василівна, Корчова Галина Леонідівна ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КЛІПОВЕ МИСЛЕННЯ»	378
Савюк Христина Ігорівна, науковий керівник: Савчук Надія Антонівна КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕДАГОГА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	383
Скорик Ганна Юріївна, науковий керівник Калениченко Руслан Арсенович ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ.....	386
Федорцова Ніка Олексіївна, науковий керівник: Гридчина Вікторія Віталіївна ЗНАЧЕННЯ ФОРУВАННЯ ІМІДЖУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ У ПРОЦЕСІ ПОЛІПШЕННЯ ІМІДЖУ ЗБРОЙНИХ СИЛ.....	390

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***IV Всеукраїнського круглого столу
з міжнародною участю***

17 листопада 2021 року

Формат 60×84 1/16. Тираж 300 пр. Ум. друк. арк. 26,9. Зам. № 1121.

Видавець і виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Предславинська, 28

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.